

Otvoreni metod koordinacije

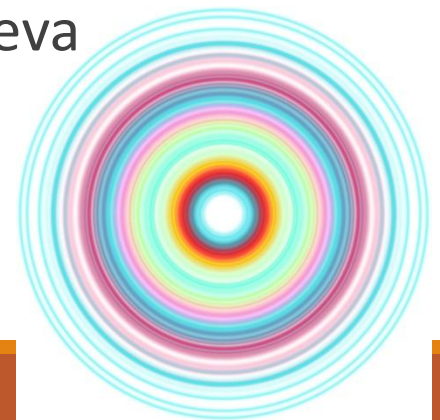
SOCIJALNA POLITIKA EU

OMK

Pored osnovnih ciljeva socijalne politike, Lisabonskom strategijom je definisan i institucionalni okvir kroz koji se odvija usaglašavanje i koordiniranje zajedničkih ciljeva socijalne politike. Ovaj okvir je nazvan „Otvorenom metodom koordinacije“ (OMK) (Open Method of Coordination – OMC).

OMK je osmišljen kao uzajamni proces planiranja, praćenja, istraživanja, poređenja i prilagođavanja nacionalnih (i sub-nacionalnih) politika, na temelju zajedničkih ciljeva usaglašanih za EU kao cjelinu.

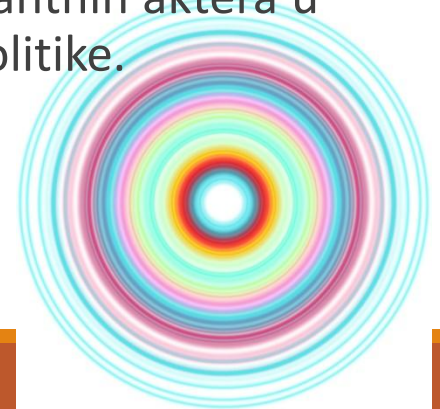

OMK

Kao tri krovna cilja za sve komponente socijalnog procesa u okviru OMK istaknuti su:

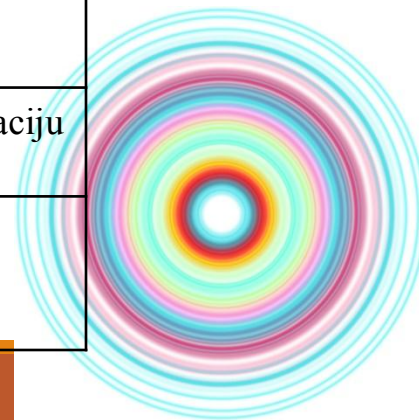
1. Socijalna kohezija, rodna jednakost i jednake šanse za sve kroz adekvatan, dostupan, finansijski održiv, adaptibilan i efikasan sistem socijalne zaštite i politike socijalne uključenosti.
2. Efektivna i uzajamna interakcija između lisabonskih ciljeva (ekonomski rast i zaposlenost, kao i socijalna kohezija) sa strategijom održivog razvoja.
3. Dobro upravljanje, transparentnost i uključivanje relevantnih aktera u oblikovanje, primjenu i praćenje sprovođenja socijalne politike.

Otvoreni metod koordinacije

Razlike između OMK i tradicionalnih soft zakona

Metod otvorene koordinacije	Tradicionalni <i>soft</i> zakon
Inter-Vladin pristup: Savjet i Komisija imaju dominantnu ulogu	Nad-nacionalni pristup: Komisija i Sud pravde imaju dominantnu ulogu
Političko praćenje na najvišem nivou	Administrativno praćenje
Jasne procedure i učestali procesi	Slabe i <i>ad-hoc</i> procedure
Sistematsko povezivanje kroz različite oblasti politika	Bez eksplicitnog povezivanja različitih oblasti politika
Povezivanje akcija EU i akcija država članica	Bez eksplicitnog povezivanja akcija EU i akcija država članica
Traži participaciju socijalnih aktera	Ne traži eksplicitno participaciju socijalnih aktera
Ima za cilj podsticanje procesa učenja	Nema eksplicitan cilj koji navodi podsticanje procesa učenja

Principi OMK

- voluntarizam
- supsidijarnost
- fleksibilnost
- participacija,
- integracija politika
- višestepeno vladanja.

Primjenjuje se posredstvom SOFT instrumenata.

Predstavlja *cikličnu proceduru standardizovanja, koja vrši koordinaciju nacionalnih politika, obezbjeđivanjem smjernica i procjena na evropskom nivou*

Oblasti primjene

Primjenjuje se od 2000. godine.

Prvo je njegova upotreba specifikovana u politikama zapošljavanja i socijalne uključenosti na Samitu u Lisabonu 2000. godine.

Usljedila je primena u oblasti penzija, i to od samita u Stokholmu 2001. godine, a zatim od samita u Getenburgu i u oblasti zdravstva i njege starih.

Izveštaj XI Radne grupe o socijalnoj Evropi Evropske Konvencije o Ustavu iz 2003. predviđa nove oblasti primene OMK.

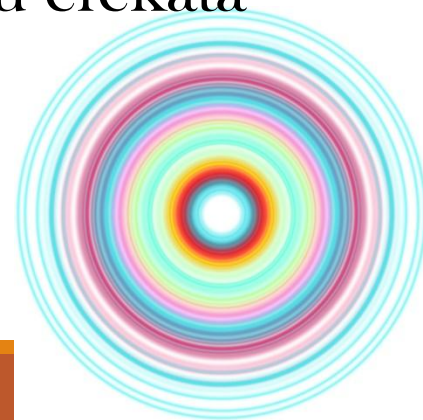

Evaluacija efekata primene

Jačanje socijalne dimenzije Lisabonske strategije: usmjeravanja otvorene koordinacije u oblasti socijalne sigurnosti iz 2003. godine

- Promjena aktera komunitarne socijalne politike
- Dva tipa ili seta OMK
- Literatura i praksa nisu jednoznačni po pitanju efekata primjene

OMK u zapošljavanju

- Referentna tačka za razvoj OMK u drugim oblastima
- *Procedura smjernica na bazi ideje o dijeljenju iskustava i reformskih eksperimenata. inspirisanih idejom standardizovanja, često korišćenom u industriji i već primenjenom u procesu konvergencije unutar EMU, omogućila je delovanje ka zajedničkim ciljevima na evropskom nivou, bez ugrožavanja nacionalne suverenosti.*
- Postupak: forum za diskusiju i evaluaciju praksi na nivou država.

OMK u socijalnoj uključenosti

Indikatori socijalne isklucenosti su podeljeni su na primarne i na sekundarne.

Primarni su: 1. udio osoba s niskim dohotkom (definisano na nivou EU); 2. distribucija dohotka; 3. dugotrajnost življenja sa niskim dohotkom; 4. dohodovni jaz u odnosu na medijanu niskog dohotka; 5. regionalna kohezija; 6. stopa dugotrajne nezaposlenosti; 7. osobe koje žive u domaćinstvu bez zaposlenih članova; 8. osobe koje prijevremeno napuste obrazovanje; 9. očekivano trajanje života u trenutku rođenja; 10. samopercepcija zdravlja.

Sekundarni su: 1. disperzija osoba oko praga siromaštva; 2. udio osoba s niskim dohotkom u odnosu na određeni vremenski period; 3. udio osoba s niskim dohotkom pre socijalnih transfera; 4. Gini koeficijent; 5. dugotrajnost življenja sa niskim dohotkom (50% medijane dohotka); 6. udio dugotrajne nezaposlenosti; 7. stopa izuzetno dugotrajne nezaposlenosti; 8. osobe niskog obrazovnog profila (European Commission, 2004).

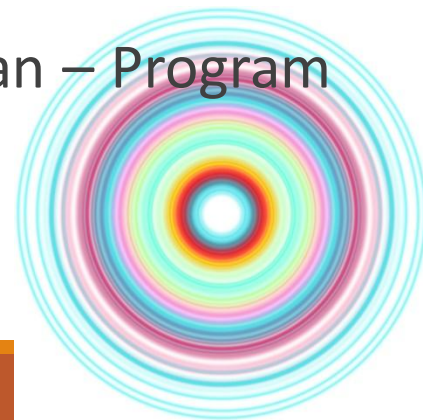
OMK i socijalna uključenost

Proces socijalne uključenosti podržan je i Programom za zapošljavanje i društvenu solidarnost – PROGRESS (Community Programme for Employment and Social Solidarity).

Do 2006. godine pokrenuto je četiri programa: Program za borbu protiv socijalne isključenosti, Program za borbu protiv diskriminacije, Program za borbu protiv rodni nejednakosti i Program za podsticanje zapošljavanja.

U 2006. godini ovi programi su integrisani u jedan – Program za zapošljavanje i društvenu solidarnost

OMK u socijalnoj uključenosti

Primjena OMK odvija se u dvije faze: prihvatanje nacionalnih planova i koncipiranje akcionog programa.

NAPincl

1. Glavni izazovi

Prikazati trenutno stanje i glavne trendove u svakom području na koje se odnose ciljevi iz Nice.

2. Strateški pristup i glavni ciljevi

Prikazati sveukupnu jasnu strategiju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti; iznijeti glavne ciljeve NAP za period 2001. do 2003. godine; navesti kvantifikovane ciljeve i alokaciju resursa za svaki cilj; opisati postupak koji će biti praćen prilikom pripreme nacionalnog plana i stepen uključenosti relevantnih zainteresovanih strana u tom postupku.

3. Mjere politike

Detaljno izložiti mjere koje su planirane u dvogodišnjem razdoblju, uz razlikovanje tekućih aktivnosti od novih inicijativa za svaki od ciljeva predviđenih u Nici. Definisati prioritete među ciljevima, ako je potrebno. Utvrditi pod-ciljeve, instrumente, program rada i aktere. Specifikovati indikatore za merenje napretka u sprovođenju svake mjere. Istaći inovacije.

4. Indikatori

Skicirati indikatore ili druge mehanizme praćenja, kako bi se merio napredak u svakom od ciljeva predviđenih NAP-om.

5. Dobra praksa

Prikazati primere dobre prakse, proizašle iz postojećih mera.

OMK u penzijama

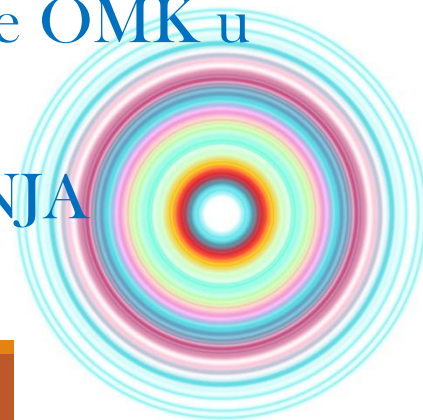
Visok stepen nacionalne autonomije.

-Primjena OMK u oblasti penzija promovisana je u *Stokholmu*.

-Karakteristike primjene OMK tiču se izveštavanja, analiziranja i identifikovanja dobre prakse, procenjivanja i učešća Saveta i Komisije u donošenju odluka o ciljevima, metodama i vremenskim rokovima.

-Caroline de la Porte: 3 moguća scenarija primjene OMK u oblasti penzija.

-U praksi, najčešće je imao funkciju **GENERISANJA INFORMACIJA I STRATEGIJA**.

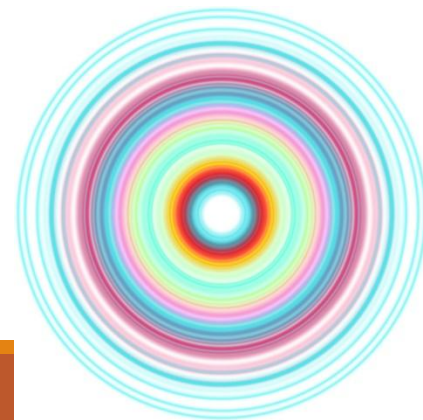

OMK u penzijama

Direktiva o penzijama 2003/41/EZ ne razrješava :

- probleme koje postoje prilikom prenošenja penzijskih prava iz jedne države članice u drugu
- uslovi za ostvarivanje prava na penzije u pojedinim državama članicama naročito su dugotrajni
- odsustvo harmonizovanog oporezivanja nameće finansijske troškove, kako za zaposlene, tako i za poslodavce.

OMK u zdravstvu

Podjela nadležnosti (i odgovornosti) za zdravstvene politike između država članica i Unije.

Prostor za primenu OMK: Komisiji je dozvoljeno da preduzme svaku *korisnu inicijativu*.

Zaključci samita u Lisabonu, Stokholmu i **Getenburgu**: koncipirati strategiju koja bi obezbedila adekvatnost zdravstvenih sistema, u okviru obezbeđivanja održivosti javnih finansija i međugeneracijske solidarnosti.

Budućnost zdravstvene zaštite i njege starih: garantovanje dostupnosti, kvaliteta i finansijske održivosti iz 2001. prioriteta pristupačnost i kvalitet, kao i finansijska održivost.

OMK u zdravstvu

2004. godine Komisija je izdala novo Saopštenje, u kom je potvrđena usmjerenost država članica prema obezbeđivanju pristupa kvalitetnim zdravstvenim uslugama, kao i što su istaknuti problemi u vezi sa održivim finansiranjem usluga.

“Pri promovisanju pozitivnih sinergija između ciljeva pristupačnosti, kvaliteta i finansijske održivosti, OMK može biti posebno koristan. Države članice mogu mnogo toga da nauče jedne od drugih, u pronalaženju obostrano korisnih rješenja za zajedničke izazove sa kojima se suočavaju u oblasti zdravstvene zaštite i dugotrajne zaštite starih.”

OMK

Jedan od ključnih principa OMK podrazumijeva da definisanje uspješne politike i njena efikasna i efektivna primjena zavise od svih aktera, sektora i nivoa upravljanja, jer se najbolji efekti postižu kada svi rade zajedno.

OMK je doprinio podizanju svijesti o zajedničkom radu, posebno u oblasti politike socijalne uključenosti, koordinirajući aktere na nivou EU kao i unutar država članica

Dvije važne metode omogućavaju efikasnije međusobno učenje država članica u procesu praćenja stanja i profilisanja socijalnih politika, a to su: benčmank analiza i metod kolegijalne procjene (Petrović, 2013).

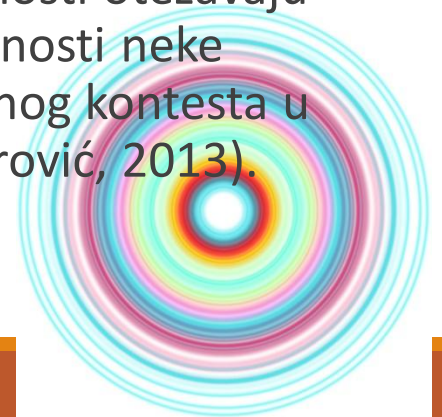

OMK

Benčmark analiza (engl. benchmark analysis), koja pruža razumijevanje procesa koji vode najboljim rezultatima. Najprije se odaberu ključne oblasti koje treba procijeniti i odgovarajući kriterijumi procjene, potom se identifikuju najbolje prakse kako bi se procijenilo kako se do takvih rezultata došlo (Petrović, 2013).

Metodu kolegijalne procjene (engl. peer reviews), organizuje Komisija EU sa relevantnim predstavnicima država članica. Proces kolegijalne procjene oblikovan je tako da ohrabri i podstakne uzajamno učenje i kao takav i sam predstavlja dio procesa socijalne uključenosti. Procjena se odvija uz uvažavanje činjenice da institucionalne specifičnosti otežavaju primenu tuđeg iskusstva. Stoga je za razumijevanje efektivnosti neke intervencije neophodno razumijevanje šireg institucionalnog kontesta u kome se postižu ili žele postići odgovarajući rezultati (Petrović, 2013).

OMK

Iako je OMK značajno doprinio mobilizaciji različitih aktera u borbi protiv siromaštva, uočeno je niz slabosti u ovom procesu. Zapaženo je relativno slabo učešće organizacija civilnog društva, što se često pripisuje nedovoljnoj povezanosti civilnog sektora na EU nivou i nedovoljan broj takozvanih „kišobran organizacija“, koje bi bile dovoljno snažan partner javnim tijelima (Petrovic, 2013).

Uočeno je da javni službenici nisu dovoljno obučeni, niti imaju iskustvo u obradi strateških ciljeva u ovoj oblasti, a političari su često usmereni na kratkoročne ciljeve umesto na strateške (Petrovic, 2013).

OMK

Opisani problemi u koordinaciji politike socijalne uključenosti kroz OMK samo su dio argumenata istaknutih u vrlo snažnoj debati o ulozi i dometima Lisabonske strategije, politike socijalne uključenosti i OMK kao institucionalnom okviru kroz koji se razvija socijalna dimenzija EU (Petrovic, 2013).

Pojedini autori smatraju da je Lisabonska strategija suštinski neo-liberalna agenda koja vodi ukidanju države blagostanja i razvoju kompetitivne države (Cerny, Evans, 1999), u kojoj je socijalna politika podređena ekonomskoj, odnosno koncipirana tako da podupire ekonomske ciljeve..

OMK

Autori umjerenijeg stava smatraju da Lisabonska strategija služi različitim ciljevima.

Prvo, ona zagovara novu ekonomsku paradigmu koja je utemeljena na inovaciji i tehnološkom progresu, čiji je cilj ubrzano ostvarivanje unutrašnjeg tržišta (Goetschy, 2004, nav. prema Kroger, 2008).

Drugo, podizanjem socijalne politike na vrh EU agende, strategija nameće redefinisanje ekonomske i socijalne politike.

Treće, strategija afirmiše postojanje posebnog Evropskog socijalnog modela dok u isto vrijeme zahtjeva njegovu modernizaciju kroz fleksibilizaciju tržišta rada i reformu sistema socijalne zaštite (Goetschy, 2004, nav. Prema Kroger, 2008, u Petrović, 2013).

Šira literatura

Gerovska-Mitev, M. (2006). Diseminacija evropske socijalne politike – instrumenti i efekti, u: D. Vuković, A. Čekerevac (ur), *Socijalna politika u procesu evropskih integracija* (str. 52-66). Beograd: Fakultet političkih nauka.

Smismans, S. (2005). How to be Fundamental with Soft Procedures? The Open Method of Coordination and Fundamental Social Rights, in: G. de Burca, B. de Witte (ed), *Social Rights in Europe*. Oxford: Oxford University Press.

Petrovic, M. (2013). Savremena politika socijalne uključenosti i razvoj socijalne dimenzije EU , u: M. Babović (ur), *Izazovi nove socijalne politike*. SeConS – Grupa za razvojnu inicijativu. Beograd.

